

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
tweebaksmarkt 52
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25

Aan Provinciale Staten van Fryslân

www.fryslan.nl
provincie@fryslan.nl
www.twitter.com/provfryslan

Leeuwarden, 24 september 2013

Verzonden, **27 SEP. 2013**

Ons kenmerk : 01077735
Afdeling : Directie
Behandeld door : [redacted] / (058) 29 2 [redacted] of [redacted] @fryslan.nl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : - Convenant bestuurlijke afspraken Lemmer Delfzijl
- Brief Beantwoording motie nr. 2

Onderwerp : Overdracht Prinses Margrietkanaal

Geachte Statenleden,

In uw vergadering van 25 januari 2012 hebt u ingestemd met de overdracht van het Prinses Margrietkanaal (als onderdeel van de vaarweg Lemmer – Delfzijl) naar het rijk. U heeft dit gedaan op basis van het 'Convenant met betrekking tot de bestuurlijke afspraken voor de vaarweg Lemmer – Delfzijl' welke als bijlage bij deze brief is gevoegd.

U heeft op basis van het genoemde Convenant omtrent de nieuwe beheersituatie op hoofdlijnen het college van Gedeputeerde Staten gemandateerd binnen de kaders van dit convenant de overdracht van eigendom en beheer voor het Prinses Margrietkanaal samen met het Rijk nader uit te werken. Inmiddels is deze uitwerking gereed en uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde kaders. Om die reden informeren we u middels deze informerende brief.

In deze brief geven we aan hoe de uitwerking vorm heeft gekregen en welke condities en garanties met het rijk zijn afgesproken. In de provincie Groningen wordt op dit moment dezelfde procedure en behandeling doorlopen.

Als datum voor de overdracht is in het Convenant genoemd 'uiterlijk 01-2014'. Hoewel aanvankelijk gekoerst is op overdracht per medio 2013 bleek dat niet haalbaar. Het tijdspad is nu dat per 01-2014 de overdracht formeel zal plaatsvinden.

Moties

Bij de PS behandeling van 25 januari 2012 zijn een 2 tal moties aangenomen, te weten:

- *Provinciale Staten verzoeken het college van Gedeputeerde Staten de programmering en vormgeving van de werkzaamheden aan het Van Harinxmakanaal zodanig in te richten dat de bekostiging van die werken ook op de langere termijn kan plaatsvinden binnen de financiële mogelijkheden die voortvloeien uit de in het convenant overeengekomen afkoop-sommen en daarvoor een voorziening in het leven te roepen.*

U heeft bij de besluitvorming mbt de overdracht van het Prinses Margrietkanaal nadrukkelijk verbonden de afwikkeling van een extra afkoop-som voor achterstallig onderhoud op het Van Harinxmakanaal. Dit stuk is 4 september j.l. (statencie LLW) in uw Statenvergadering van 18 september j.l. aan de orde geweest.

- *Provinciale Staten verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om in het convenant een bepaling op te nemen dat het Rijk niet zonder instemming van provincie Fryslân kan overgaan tot het instellen van een hogere vaarsnelheid op het Prinses Margrietkanaal.*

Deze motie is afgedaan bij ons schrijven aan u van 9 oktober 2012 (bijlage bijgevoegd).

Kort de voorgeschiedenis

In 1956 is door het rijk met de provincie Fryslân een (1^e) Convenant gesloten waarbij is afgesproken dat op de provinciale vaarwegen, het Prinses Margrietkanaal (PMK) en het Van Harinxmakanaal (VHK), geen tolgelden meer zouden worden geheven. Als tegenprestatie kreeg de provincie een vergoeding voor onderhoud en exploitatie voor deze vaarwegen (wat voorheen uit de tolgelden werd betaald). Ook indien er nieuwbouw (bv nieuwe bruggen) of kanaalverbreding werd gepleegd ontving de provincie hiervoor een vergoeding. Zowel het PMK als het VHK zijn provinciale vaarwegen (altijd geweest), er was alleen een financiële afspraak met het rijk vastgelegd in een Convenant.

Voor het VHK is in 2011 voorgesteld de rijksverplichting mbt vergoeding af te kopen. Dat laatste is eind 2011 gebeurd met het beschikbaar stellen van een afkoop-som voor onderhoud en exploitatie en recent met een aanvullende extra afkoop-som voor achterstallig onderhoud zoals respectievelijk 4 september 2013 (Statencie LLW) en 18 september 2013 in uw Staten aan de orde is geweest. Deze laatste afkoop-som voor achterstallig onderhoud was een door u gestelde voorwaarde voor de overdracht van het PMK en moest zijn afgehandeld voor de overdracht geformaliseerd kan worden.

In het Convenant zoals dat in januari 2012 is behandeld is voorgesteld de vergoeding voor het PMK als onderdeel van de vaarweg Lemmer – Delfzijl te beëindigen onder gelijktijdige overdracht van beheer, eigendom en exploitatie naar het rijk.

Met de provincie Groningen is in die periode een gelijke afspraak gemaakt voor het Van Starckenborchkanaal en Eemskanaal. Hier is nu is een vergelijkbare bestuursgang voor de overdracht.

Omdat u eerder al ingestemd heeft met de overdracht van beheer, eigendom en exploitatie van het PMK betreft deze uitwerking met name de aspecten die samenhangen met de juridische overdracht en de uitwerking naar de medewerkers.

Voor de hieronder genoemde onderdelen zijn overeenkomsten opgesteld dan wel is er een areaal beschrijving die onderdeel vormen van de overdracht. Deze documenten liggen voor u ter visie bij de Griffie.

Wat dragen we over

De provincie heeft altijd zelf gezorgd voor het beheer, het onderhoud en de exploitatie van het PMK met de volgende (taak) onderdelen.

- Vast onderhoud (bruggen en sluisen)
- Variabel onderhoud (bagger- en oeverwerk)
- Elektromechanisch en hydraulisch onderhoud
- Brug en sluisbediening.
- Inspectie en handhaving te water
- Betonning en bebakening
- IJsbreken
- Crisismanagement
- Vergunningverlening
- Aanleg nieuwe bruggen
- Eigendommen
- Archieven

Regeling per onderdeel

Vast onderhoud

De vaarweg en de bijbehorende bruggen en sluisen worden nu dagelijks onderhouden. Deze werkzaamheden ('vast' civiel technisch onderhoud genoemd) worden binnen de dienst uitgevoerd. Het civieltechnisch onderhoud langs de vaarweg voeren we nog uit tot 2019. Deze periode is nodig om geen personeelsconsequenties bij de provincie te laten ontstaan en zo nodig personele inpassing bij andere provinciale onderhoudstaken mogelijk te maken. Deze periode geeft het rijk de mogelijkheid zich in te richten voor deze taak. Voor dit onderdeel is een overeenkomst opgesteld waarin geregeld zijn de afspraken rondom verrekening van kosten, op te stellen jaarplannen, prestatie indicatoren en rapportage momenten.

Elektromechanisch en hydraulisch onderhoud

Voor dit onderhoud aan (bewegingswerken en elektrische installatie) bruggen en sluisen moeten we op dit moment al veel capaciteit inhuren. Het rijk ziet echter geen kans dit al snel door eigen dienst op te (laten) starten. De provincie gaat in ieder geval in 2014 deze taak nog voor het rijk uitvoeren, voor de periode daarna (tot 2019) worden mogelijk nog afspraken gemaakt. Dit onderdeel is opgenomen in de overeenkomst mbt het vaste onderhoud.

Variabel onderhoud

Dit onderhoud noemen we ook wel 'groot' onderhoud: grote baggerwerken in het kanaal en de aanleg en het vervangen van oeververdedigingen. Dit voerden we tot nu toe wel steeds zelf uit maar gaan dit niet na 01-2014 meer voor het rijk doen. Het rijk gaat op dit onderdeel werken met 'prestatiecontracten'. Dat betekent dat het Rijk deze taak overneemt vanaf het

moment van overdracht. Voor de provincie zijn hier geen personeelsconsequenties aan verbonden omdat hier voor het grootste deel gebruik werd gemaakt van externe marktpartijen.

Brug- en sluisbediening

De brug en sluisbediening blijven we nog tot 2019 voor het rijk uitvoeren. Onze formatie op dit werkonderdeel, die in verhouding uit veel tijdelijke medewerkers bestaat, gaan we aanvullen in vaste formatie tot een formatieomvang waar het rijk mee heeft ingestemd en die mee overgaat per 2019 naar het rijk. Na dit moment en na de overdracht per 2014 zullen bij ontstane vacatures ook rijksmedewerkers in kunnen stromen die, tot de personeelsoverdracht in 2019, gedetacheerd gaan worden bij de provincie.

Voor dit onderdeel is een overeenkomst opgesteld waarin geregeld zijn de afspraken rondom verrekening van kosten, opleiding niveau, op te stellen jaarplannen, prestatie indicatoren en rapportage momenten.

Inspectie en handhaving te water

Dit werkonderdeel wordt binnen het rijk de 'varende dienst' genoemd. Op dit onderdeel gaan we innig samenwerken met het rijk en de provincie Groningen op de gehele vaarweg Lemmer – Delfzijl en, indien de provincie dit verzoekt, zelfs op de eigen provinciale vaarwegen. De overeenkomst is geldend voor een periode van 5 jaar maar zal steeds verlengd gaan worden. Voor de friese situatie was van belang de eigen 'zomerdrukke' op de friese vaarwegen en meren te kunnen bedienen en tegelijkertijd de eigen begroting voor het overblijvende deel niet te overschrijden. Inmiddels heeft de uitwerking van deze afspraken geleid tot een samenwerkingsmodel en een roosterbureau van waaruit de capaciteit op ieders belang wordt afgestemd. De provinciale medewerkers worden wel aan de varende dienst uitgeleend maar blijven in provinciale dienst. Voor dit onderdeel is een overeenkomst opgesteld waarin geregeld zijn de afspraken rondom verrekening van kosten, opleiding niveau, op te stellen jaarplannen, prestatie indicatoren en rapportage momenten.

Betonning en bebakening

In principe zou het rijk deze taak al over kunnen nemen van de provincie, omdat ze zelf een eigen betonnings- en bebakeningsdienst heeft. Toch is afgesproken dat de provincie deze taak tot 2019 voor het rijk blijft uitvoeren om geen personeelsgevolgen bij de provincie te laten ontstaan.

Voor dit onderdeel is een overeenkomst opgesteld waarin geregeld zijn de afspraken rondom verrekening van kosten, op te stellen jaarplannen, prestatie indicatoren en rapportage momenten.

Ijsbreken

Dit gaat het rijk per 01-2014 zelf uitvoeren

Crisismanagement

Als er een incident plaatsvindt op de vaarweg moet de beheerder kunnen ingrijpen en ervoor zorgen dat de veiligheid is gewaarborgd en de scheepvaart zo veel mogelijk ongehinderd kan doorvaren. Een calamiteit kan allerlei oorzaken hebben en doet zich altijd onverwachts voor. Het rijk neemt de verantwoordelijkheid per 2014 over doch vraagt de provincies haar in 2014 'bij te staan' en te helpen ervaring op te doen. Dit laatste kan bij oefeningen, werkelijke calamiteiten enz. De provincie zegt hierin capaciteit en kennis toe. Voor dit onderdeel is een overeenkomst opgesteld waarin geregeld zijn de afspraken rondom verrekening van kosten en verantwoordelijkheden.

Vergunningverlening

Deze taak hoort formeel bij de verantwoordelijk beheerder thuis en zal na 01-2014 niet meer door de provincie worden uitgevoerd.

Aanleg nieuwe bruggen

Brug Burgum staat al in de planning om gelijk met het aquaduct in de Centrale As (onder het PM-kanaal door) bij Burgum te worden aanbesteed. De provincie blijft het projectmanagement hiervoor doen. Dat geldt in hoofdlijnen ook nog voor de bruggen in Koatstertille en Skulenboarch, ook al is daar nog sprake van een planfase.

Eigendommen

Met de beheeroverdracht van de vaarweg gaan ook alle eigendommen die met het kanaal te maken hebben over naar het rijk. In de meeste gevallen komt de grens te liggen langs de eigendomsgrens (bijvoorbeeld waar nu de afrastering langs het kanaal staat). Soms is er ook een nieuwe grens bepaald (tussen de oprit naar de brug en de brug zelf).

De bruggen Stroobos, Blauferlaet, Koatstertille, Skulenboarg, Burgum, Aldskou, Uitwellingerga, Spannenburg en bij de Prinses Margrietsluis te Lemmer en de sluizen te Lemmer en Terherne gaan over naar het rijk.

De baggerdepots langs de vaarweg houden we in provinciaal eigendom vanwege het gebruik van deze depots voor de overblijvende provinciale vaarwegen. Wel krijgt het rijk, tegen vergoeding van stortkosten, het recht van medegebruik.

De steunpunten van de onderhoudsdienst in Burgumerdaam en Uitwellingerga blijven bij de provincie in eigendom en beheer voor eigen gebruik, wel zal het rijk voor een deel medegebruik krijgen.

In het document mbt de areaalgegevens is de begrenzing aangegeven, dit document ligt ter inzage bij de Griffie.

Archieven

Met betrekking tot de overdracht van technische archieven zijn afspraken gemaakt met de verantwoordelijke afdeling(en). Veel 'technische' archieven (brugtekeningen enz) en informatie is al aan het rijk in kopie overgedragen.

Afstandsbediening bruggen op het PMK

In uw behandeling van het Convenant in januari 2012 zijn nog vragen gesteld m.b.t. afstandsbediening op deze vaarweg. De huidige situatie is dat vanaf sluis Lemmer de brug Spannenbrug wordt bediend en vanuit het bedieningsgebouw te Skulenboarg de bruggen Stroobos, Blauferlaet, Koatstertille, Skulenboarg, straks de nieuwe brug Burgum en eveneens de gemeentelijke brug in Oostermeer. Voor het eventueel op afstand bedienen van de bruggen Aldskou en Uitwellingerga zullen we het initiatief bij het rijk laten. De sluis Terherne zal na 01-2014 mogelijk niet meer (door het rijk) worden bediend vanwege haar door Wetterskip Fryslân uitgesproken functieverlies voor de Friese boezem en waterhuishouding.

Voor het overige

Aansprakelijkheid.

Regelingen m.b.t. aansprakelijkheid. In de overeenkomsten met betrekking tot de dienstverlening door de provincies Fryslân en Groningen aan het rijk na overdracht van het PMK is een bepaling opgenomen over aansprakelijkheid van de provincies. Die bepaling komt erop neer dat, voor wat betreft de aansprakelijkheid van de provincies, wordt aangesloten bij het Burgerlijk Wetboek (BW). Op grond van het BW is een partij die - kort gezegd - wanprestatie pleegt en/of onrechtmatig handelt, aansprakelijk voor de schade als gevolg daarvan. Die aansprakelijkheid is – met een aantal mitsen en maren – in principe onbeperkt. Als het gaat om schade als gevolg van constructiefouten of achterstallig onderhoud e.d. aan kunstwerken komt de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid na de overdracht geheel bij het rijk te liggen, als nieuwe eigenaar van de vaarweg.

Het risico dat de provincie aangaat met een onbeperkte aansprakelijkheid richting het rijk lijkt op voorhand dus niet heel groot, maar helemaal uit te sluiten is het niet. De kans op aansprakelijkheid voor schade is nu ingeperkt door de dienstverlening voor het rijk in tijd te beperken omdat de contracten over 5 jaar worden beëindigd waarbij dan ook de brug en sluisbedienaars over gaan naar het rijk.

Financieel

De activiteiten zoals eerder aangegeven die de provincie nog gedurende 5 jaren (tot 2019) gaat uitvoeren worden verrekend op basis van uur x tarief. Dit tarief is het externe uur tarief per schaal welke jaarlijks door GS is vast gesteld.

En tot slot.

Het rijk heeft duidelijk uitgesproken de wens haar te helpen deze nieuwe taak op te pakken. Binnen de af te spreken jaarplanen zal de provincie hieraan zoveel mogelijk bijdragen. Voor de komende 5 jaar is dit met elkaar overeengekomen.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

J.A. Jorritsma, voorzitter

d/s. A.J. van den Berg, secretaris

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen